

Presentació

MARÍA MILAGROSA MARTÍNEZ NAVARRO

Presidenta de les Corts Valencianes

El vint-i-cinc aniversari de l'aprovació de la Llei orgànica de règim electoral general (LOREG) pot dir-se que era quasi una cita obligada perquè una publicació, com la que es realitza en Les Corts, dedicara un número extraordinari a este esdeveniment.

És per això que Les Corts, la composició de les quals, com en qualsevol parlament, és conseqüència directa de la norma electoral, ha volgut aprofitar esta ocasió per a recollir les reflexions dels autors i les autores plasmades en estes pàgines sobre el contingut d'una de les normes fonamentals per a la democràcia, com és la regulació del procediment que expressa un dels drets fonamentals de la ciutadania: el dret de sufragi.

És ben cert que el text de la LOREG ha integrat reformes diferents, més o menys importants, per a incorporar alguns canvis produïts en el marc dels aspectes que la conformen com va ser, al seu dia, la regulació de les eleccions al Parlament Europeu o la reforma motivada per l'aprovació de la Llei orgànica per a la igualtat efectiva de dones i homes (LOI). Precisament, en redactar estes línies, s'està tramitant en les Corts Generals l'última modificació d'esta norma amb el propòsit que siga aplicada en la pròxima convocatòria de les eleccions autonòmiques i locals de 2011. El contingut de la mateixa és objecte d'un dels texts que componen este volum, signat pel lletrat de les Corts Generals, Sr. Manuel Delgado-Iribarren. Esta iniciativa, que aborda alguns aspectes rellevants relacionats, entre d'altres, amb la igualtat entre les forces polítiques concurrents, reducció de la despesa electoral, problemes com el transfugisme o la presència de forces que no renunciem a la violència, o enfortir aquells matisos que contribuïxen a la puresa del procediment electoral, també ha fet que afloraren velles demandes com és l'exigència d'una major proporcionalitat entre el repartiment dels escons i els vots obtinguts, la viabilitat dels quals ha posat de manifest l'informe preceptiu del Consell d'Estat.

Tres treballs incideixen en els aspectes que aborda la projectada reforma de la LOREG, prova de la seua oportunitat, encara que limiten les referències a la legislació vigent fins a la data. El primer d'ells, «El règim electoral de la propaganda institucio-

nal ordinària», del professor de la Universitat de Múrcia, Sr. Luis A. Gálvez, se centra en la normativa emesa per la Junta Electoral Central i la legislació estatal i autonòmica en este àmbit tocant a la llibertat d'expressió d'este legítim dret dels poders públics. Les campanyes institucionals també són objecte de reflexió per l'autor del segon treball, el catedràtic de Dret Constitucional de la Universitat d'Alcalá d'Henares i vocal de la Junta Electoral Central, Sr. Pablo Santolaya, qui planteja respecte d'això una sèrie de qüestions suggeridores sobre els trets que rodegen esta part del procés electoral. El tercer està signat per la lletrada de les Corts Generals Sra. Rosa María Ripollès Serrano, i atén els canvis haguts, des que es va aprovar la Constitució, amb el cos electoral de la ciutadania espanyola que residix a l'estranger i que reunit els requisits per a poder participar en les consultes electorals espanyoles, analitzant-ne la complexitat i les variables que se susciten, reflectides en successives modificacions, totes elles comentades per l'autora.

La reforma escomesa per la LOI en la disposició addicional 2.ª, art. 44 *bis*, de la LOREG, ha estat objecte del comentari de la Sra. Rosario García Mahamut, catedràtica de Dret Constitucional de la Universitat Jaume I i vocal de la Junta Electoral Central, al qual també afegim altres reformes tramitades en la legislatura actual de les Corts Generals tendents a materialitzar el dret a la igualtat efectiva en l'àmbit de la participació política en el nostre estat social i democràtic de dret. De forma més concreta i amb especial referència a l'evolució de la representació en Les Corts, la lletrada Sra. Julia Sevilla analitza les característiques d'este nou precepte la constitucionalitat del qual ha estat avalada pel Tribunal Constitucional. Per la seua banda, la lletrada de les Corts Generals i catedràtica de Dret Constitucional, Sra. Piedad García-Escudero, aborda una qüestió complexa com és «El vot parlamentari no presencial i la substitució temporal dels parlamentaris», una de les variants de la qual ha estat regulada per la disposició final 7.ª de la LOI. S'assenyalen també les discrepàncies que poden provocar amb la normativa constitucional algunes de les solucions contemplades.

El catedràtic de Dret Constitucional de la Universitat Cardenal Herrera-CEU, Sr. Manuel Martínez Sospedra, participa amb un estudi en el qual aborda les contradiccions internes de la doctrina estatal a la llum de la STC 38/1983, dictada abans de l'aprovació de la LOREG, amb referència especial a l'elecció dels òrgans de representació de les entitats locals.

L'administració electoral, objecte també de la reforma pendent, és abordada en quatre treballs: «La relació imprescindible entre les juntes electorals de les comunitats autònomes i la Junta Electoral Central», analitzada pel lletrat de Les Corts Sr. Lluís Aguiló, posa en relleu els problemes de comunicació que es plantegen en els processos electorals entre estos organismes, la relació dels quals és imprescindible en el procés electoral.

Els nous entorns normatius, creats en resposta als avenços de la societat de la comunicació i la informació, amb les responsabilitats que suposa la incorporació de les TIC a l'administració electoral, són examinats pel també lletrat de Les Corts, Sr. Javier Guillem. La importància dels secretaris d'ajuntament és posada en relleu pel catedràtic de Ciències Polítiques de la Universitat d'Alacant Sr. José Manuel Canales, qui glossa les significatives tasques que exerceixen en este procés. Tanca el grup de treballs, el realitzat per la professora de la Universitat de València-Estudi General, Sra. María Vicenta García Soriano sobre l'actual regulació de les meses electorals, integrades en l'administració electoral i que, formades per la ciutadania, exerceixen un paper de singular responsabilitat en les consultes electorals.

Finalment, em referiré a l'assaig del president del Consell Jurídic Consultiu i professor de Dret Constitucional de la Universitat de València-Estudi General, Sr. Vicente Garrido, qui aborda l'anàlisi de la dissolució anticipada, tret característic del sistema parlamentari.

Amb este número extraordinari, dedicat a la Llei electoral, considere que s'està fent, des d'esta institució, un gran esforç de difusió de la tasca parlamentària des d'una perspectiva general. Probablement eixa tasca de difusió estiga orientada a un sector molt específic i especialitzat en el dret constitucional, per la qual cosa és necessari que s'hi sumen més accions que contribuïsqwen a acostar el parlamentarisme al conjunt de la societat, sens dubte, la ciutadania és receptiva a este tipus d'iniciatives.

De fet, recentment he tingut ocasió de comprovar en la jornada de portes obertes que Les Corts van celebrar el dia 6 d'este mes de desembre, el respecte, la il·lusió i l'orgull que els ciutadans i les ciutadanes senten per la institució parlamentària. Els he vists seure en els escons dels seus representants conscients que Les Corts eren una cosa pròpia, un lloc on la ciutadania d'esta Comunitat té molt a veure, amb les seues inquietuds i conflictes, amb el seu present i el seu futur. Amb les limitacions materials que el temps i l'espai imposaven per l'important nombre de persones que ens van visitar, vaig poder apreciar el seu interès en escoltar l'explicació que els oferia sobre què són i què fan Les Corts.

És per tot l'anterior pel que avui, en presentar l'edició d'este número extraordinari, ho veig com a part del deure que, com a presidenta de Les Corts, em correspon de fer que la institució parlamentària s'aproxime cada dia més als ciutadans. Per això vull agrair el temps que els autors i les autores han dedicat a estos estudis que es publiquen quasi al final d'esta legislatura i que, com no podia ser d'una altra manera, espe-re contribuïsqwen a un major i millor coneixement de la Llei electoral, garant de la democràcia.

Presentación

MARÍA MILAGROSA MARTÍNEZ NAVARRO

Presidenta de Les Corts Valencianes

El veinticinco aniversario de la aprobación de la Ley Orgánica de Régimen Electoral General (LOREG) puede decirse que casi era cita obligada para que una publicación, como la que se realiza en Les Corts, dedicara un número extraordinario a este evento.

Es por ello que Les Corts, cuya composición, como todo Parlamento, es consecuencia directa de la norma electoral, ha querido aprovechar esta ocasión para recoger las reflexiones de los autores y autoras plasmadas en estas páginas sobre el contenido de una de las normas fundamentales para la democracia, cual es la regulación del procedimiento que expresa uno de los derechos fundamentales de la ciudadanía: el derecho de sufragio.

Bien es cierto que el texto de la LOREG ha integrado diferentes reformas, más o menos importantes, para incorporar algunos cambios producidos en el marco de los aspectos que la conforman como fue, en su día, la regulación de las elecciones al Parlamento Europeo o la reforma motivada por la aprobación de la Ley Orgánica para la igualdad efectiva de mujeres y hombres (LOI). Precisamente, al redactar estas líneas, está tramitándose en las Cortes Generales la última modificación de esta norma con el propósito de que sea aplicada en la próxima convocatoria de las elecciones autonómicas y locales de 2011. El contenido de la misma es objeto de uno de los textos que componen este volumen, firmado por el Letrado de las Cortes Generales, D. Manuel Delgado-Iribarren. Esta iniciativa, que aborda algunos aspectos relevantes relacionados, entre otros, con la igualdad entre las fuerzas políticas concurrentes, reducción del gasto electoral, problemas como el transfuguismo o la presencia de fuerzas que no renuncian a la violencia, o fortalecer aquellos matices que contribuyen a la pureza del procedimiento electoral, también ha hecho que afloraren viejas demandas como es la exigencia de una mayor proporcionalidad entre el reparto de los escaños y los votos obtenidos, y cuya viabilidad ha puesto de manifiesto el preceptivo informe del Consejo de Estado.

Tres trabajos inciden en los aspectos que aborda la proyectada reforma de la LOREG, prueba de su oportunidad, aunque limitan sus referencias a la legislación vigente

hasta la fecha. El primero de ellos, «El Régimen electoral de la propaganda institucional ordinaria», del profesor de la Universidad de Murcia, D. Luis A. Gálvez, se centra en la normativa emitida por la Junta Electoral Central y la legislación estatal y autonómica en este ámbito lindante con la libertad de expresión de este legítimo derecho de los poderes públicos. Las campañas institucionales también son objeto de reflexión por el autor del segundo trabajo, el Catedrático de Derecho Constitucional de la Universidad de Alcalá de Henares y Vocal de la Junta Electoral Central, D. Pablo Santolaya, quien plantea al respecto una serie de cuestiones sugerentes sobre los rasgos que rodean esta parte del proceso electoral. El tercero está firmado por la Letrada de las Cortes Generales D.ª Rosa M.ª Ripollés Serrano, y atiende a los cambios habidos, desde que se aprobó la Constitución, en el cuerpo electoral de la ciudadanía española que reside en el extranjero y que reúne los requisitos para poder participar en las consultas electorales españolas, analizando su complejidad y las variables que se suscitan, reflejadas en sucesivas modificaciones, todas ellas comentadas por la autora.

La reforma acometida por la LOI en su Disposición Adicional 2.ª, art 44 *bis*, de la LOREG, ha sido objeto del comentario de D.ª Rosario García Mahamut, Catedrática de Derecho Constitucional de la Universidad Jaume I y Vocal de la Junta Electoral Central, al que también añade otras reformas tramitadas en la actual legislatura de las Cortes Generales tendentes a materializar el derecho a la igualdad efectiva en el ámbito de la participación política en nuestro Estado social y democrático de Derecho. De forma más concreta y con especial referencia a la evolución de la representación en Les Corts, la Letrada D.ª Julia Sevilla analiza las características de este nuevo precepto cuya constitucionalidad ha sido avalada por el Tribunal Constitucional. Por su parte la Letrada de las Cortes Generales y Catedrática de Derecho Constitucional, D.ª Piedad García-Escudero, aborda una cuestión compleja cual es «El voto parlamentario no presencial y sustitución temporal de los parlamentarios», una de cuyas variantes ha sido regulada por la Disposición Final 7.ª de la LOI. Se señalan también las discrepancias que pueden provocar con la normativa constitucional algunas de las soluciones contempladas.

El Catedrático de Derecho Constitucional de la Universidad Cardenal Herrera-CEU, D. Manuel Martínez Sospedra, participa con un estudio en el que aborda las contradicciones internas de la doctrina estatal a la luz de la STC 38/1983, dictada antes de la aprobación de la LOREG, con especial referencia a la elección de los órganos de representación de las entidades locales.

La Administración electoral, objeto también de la reforma pendiente, es abordada en cuatro trabajos: «La relación imprescindible entre las Juntas Electorales de las Comunidades Autónomas y la Junta Electoral Central», analizada por el Letrado de Les Corts D. Lluís Aguiló, pone de relieve los problemas de comunicación que se plantean en los procesos electorales entre estos organismos, cuya relación es imprescindible en el proceso electoral.

Los nuevos entornos normativos, creados en respuesta a los avances de la sociedad de la comunicación y la información, con las responsabilidades que supone la incorporación de las TIC a la administración electoral, son examinados por el también Letrado de Les Corts, D. Javier Guillem. La importancia de los Secretarios de Ayuntamiento es puesta de relieve por el Catedrático de Ciencias Políticas de la Universidad de Alicante D. José Manuel Canales, glosando las significativas tareas que desempeñan en este proceso. Cierra este grupo de trabajos, el realizado por la profesora de la Universitat de València-Estudi General, D.ª M.ª Vicenta García Soriano sobre la actual regulación de las mesas electorales, integradas en la Administración Electoral y que, formadas por la ciudadanía, desempeñan un papel de singular responsabilidad en las consultas electorales.

Por último, me referiré al ensayo del Presidente del Consejo Jurídico Consultivo y Profesor de Derecho Constitucional de la Universidad de Valencia-Estudio General, D. Vicente Garrido, quien aborda el análisis de la disolución anticipada, rasgo característico del sistema parlamentario.

Con este número extraordinario, dedicado a la Ley Electoral, considero que se está haciendo, desde esta institución, un gran esfuerzo de difusión de la labor parlamentaria desde una perspectiva general. Probablemente esa tarea de difusión esté orientada a un sector muy específico y especializado en el derecho constitucional, por lo que es necesario que se sumen a esta otras acciones que contribuyan a acercar el parlamentarismo al conjunto de la sociedad, sin duda, la ciudadanía es receptiva a este tipo de iniciativas.

De hecho, recientemente he tenido ocasión de comprobar en la Jornada de puertas abiertas que Les Corts celebraron el día 6 de este mes de diciembre, el respeto, ilusión y orgullo que los ciudadanos y ciudadanas sienten por la Institución parlamentaria. Las he visto sentarse en los escaños de sus representantes conscientes de que Les Corts eran algo propio, algo en lo que la ciudadanía de esta Comunitat tenía mucho que ver, con sus inquietudes y conflictos, con su presente y su futuro. Con las limitaciones materiales que el tiempo y espacio imponían por el importante número de personas que nos visitaron, pude apreciar su interés al escuchar la explicación que les ofrecía sobre qué son y qué hacen Les Corts.

Es por todo lo anterior por lo que hoy, al presentar la edición de este número extraordinario, lo veo como parte del deber que, como Presidenta de Les Corts, me corresponde de hacer que la Institución parlamentaria se aproxime cada día más a los ciudadanos. Por ello quiero agradecer el tiempo que los autores y autoras han dedicado a estos estudios que se publican casi al final de esta Legislatura y que, como no podía ser de otro modo, espero contribuyan a un mayor y mejor conocimiento de la ley electoral, garante de la democracia.